

Помер художник 15 вересня 1983 р. зі словами на устах – “Любіть Україну!” Багато його краян до останнього часу не знали, що серед них жив і працював художник від Бога, автор немирущих, усім відомих “Св. Володимира і Ольги”.

У родині художника залишилася частина його неповторних творів. Сьогодні картини Андрія Наконечного зберігаються в постійних експозиціях Тернопільських обласних краєзнавчого та художнього музеїв, Бережанського краєзнавчого музею, Львівського Палацу мистецтв, а також у приватних збірках. На жаль, багато робіт художника, кожна з яких – окреме бачення, окреме пережиття автора, втрачені в плинні історичних подій.

Майже п’ятдесят років художник змушений був мовчати. Лише після смерті про нього заговорили його немирущі “діти” – ікони та пейзажі. Із часу проголошення незалежності України неодноразово експонувалися персональні та збірні виставки його праць, зокрема: 1991 р. відбулися персональні виставки в Тернопільському та Бережанському краєзнавчих музеях, у с. Урмань; 1993 р. – збірна виставка членів гурту “Зарево” в Івано-Франківську, присвячена 120-й річниці Б.Лепкого; 1994 р. – збірна виставка “Мистецтво Львова I половини ХХ століття” у Львівській картинній галереї; 1995 р. – збірна виставка “Сакральне мистецтво Львова I половини ХХ століття” в Національному музеї у Львові; 2000 р. – персональна виставка в Палаці мистецтв у Львові; 2005 р. – травень–червень – персональна виставка в Тернопільському обласному художньому музеї, присвячена 100-річчю від дня народження художника; липень–серпень – персональна виставка в Бережанському краєзнавчому музеї; серпень–вересень – персональна виставка в Палаці мистецтв у Львові. З нагоди сотої річниці від дня народження Андрія Наконечного відбулися виставки, урочиста Академія, поминальна відправа в церкві та на могилі художника в м. Бережани, де його ім’ям названа одна з нових вулиць. Нарешті, ім’я Андрія Наконечного повернулося на сторінки образотворчого мистецтва України.

1. Стецько В. А душі вбити не можуть / В.Стецько // Образотворче мистецтво. – №6. – 1992.
2. Стебельський Б. Ідеї і творчість / Б.Стебельський. – Торонто, 1991.
3. Katalog wystawy wspolczesnej sztuki religijnej. – Kraków, 1939.

Presented article is the generalization and analysis attempt for the art way and artistic heritage of the XX-th century Ukrainian painter Andriy Nakonechij. The accent was put on the main subject of the painter's creation – icon designing. The painter's icon and landscapes fate was characterized.

Key words: A.Nakonechnyi, art, icons, landscapes.

УДК 7.021.5:746.4 (477.83/86)
ББК 85.100.022

Лідія Стефанишин

ВЗАЄМОДІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА В ПРАКТИЦІ МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ ТА РУЧНИХ РОБІТ УКРАЇНЦІВ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ ст.

У статті розглядаються історичні, соціокультурні, художньо-естетичні чинники вироблення нової парадигми розвитку галузей моделювання одягу та ручних робіт українців Східної Галичини першої третини ХХ ст. Значний фактологічний матеріал, що фіксує активність цілого ряду українських митців та інституцій, виявляє виразну тенденцію використання українського народного мистецтва як джерела при формуванні стильових рис міського одягу та ручних виробів. Ця тенденція була дотичною до ідеї “українського стилю”, яка стала однією з провідних у діапазоні формальних пошуків вітчизняних художників та архітекторів-модерністів. Наведені в статті приклади засвідчують системний характер цього руху на рівні професійної освіти, діяльності відповідних професійних інституцій, кооперативів та індивідуальних творчих практик.

Ключові слова: професійна мистецька освіта, народне мистецтво, міський одяг, моделювання одягу, ручні роботи інтер’єрного призначення, домашній мистецький промисел, ідея національного стилю.

Одним із питань, актуальність яких особливо зростає в сучасних мистецтвознавчих дослідженнях, є взаємодія міської культури і народного мистецтва. Зважаючи на ту обставину, що

цілий ряд явищ українського декоративно-ужиткового мистецтва першої третини ХХ ст. розвинувся в руслі пошуків національно вираженої стилістики, виникає проблема вивчення механізмів проникнення елементів народного мистецтва в різні форми декоративних робіт, які виконувалися у містах і містечках Східної Галичини українськими кооперативами й приватними особами. Окремим аспектом цієї широкої тематики є вплив народного мистецтва на міський одяг і ручні роботи інтер’єрного призначення, які були особливо поширеними на західних теренах України в 20–30-х рр.

Перша третина ХХ ст. – це період інтенсивного розвитку промислового виробництва тканин і одягу, формування художньо-ремісничих осередків та фахових шкіл, закладання основ дизайну, проникнення й впливу європейської моди на міське вбрання Східної Галичини. Одяг у цей час, переходячи від індивідуального способу виготовлення до масового, відповідно до парадигми розвитку від декоративно-прикладного мистецтва до дизайну, потребував нових форм проектування, які базувалися на уніфікації й стандартизації деталей. Це щораз більше віддаляло його від способів виготовлення народного костюма в умовах натурального й ремісничого господарства.

Вивченням особливостей українського народного одягу займалися в різний період О.Кульчицька [1], К.Матейко [2], Т.Ніколаєва [3] та інші. У своїх працях автори розглянули низку аспектів розвитку народного вбрання: його еволюцію, художні й типологічні особливості. На підставі проведених фактологічних досліджень вони виокремили й охарактеризували регіональні комплекси традиційного вбрання. Подальші зусилля вітчизняних учених були скеровані на висвітлення етнорегіональної специфіки комплексів традиційного вбрання з їх проекцією на сучасність. Так, Г.Стельмащук і М.Білан у книзі “Український стрій” [4], крім зазначених аспектів, простежують і вплив народного костюма на сучасний стиль одягу за народними мотивами. У монографії “Українська народна одяг Середнього Подніпров’я” Т.Ніколаєва відслідковує розвиток народного традиційного одягу Середнього Подніпров’я, указує подібність і відмінність одягу цього етнографічного регіону від інших областей України, також аналізує конструктивно-художні засоби створення окремих компонентів одягу, принципи об’єднання їх в комплекси й демонструє зміни в традиційному одязі, що відбуваються впродовж ХХ ст. [5].

Міський костюм Галичини кінця ХVIII–ХІХ ст. та весільний костюм у Галичині кінця ХІХ–ХХ ст. висвітлюють у своїх дисертаційних дослідженнях відповідно Л.Шпирало [6] та О.Федина [7]. Ще інші сучасні автори З.Тканко та О.Коровицький розглядають феномени традиційного вбрання в площині проблематики моделювання костюма в Україні у ХХ ст. Ці автори звертають увагу на основні аспекти розвитку кравецтва в Галичині, становлення й розвитку моделювання в Україні, створення професійної національної школи моделювання [8]. У дисертаційному дослідженні О.Цимбалюк “Етномистецькі традиції костюма в Україні середини ХІХ–ХХ ст.” проаналізовано становлення кравецьких осередків та розвиток художнього моделювання костюма в Україні зазначеного періоду, простежено шляхи трансформації народного костюма в урбанізованому середовищі, визначено ступінь упровадження народних традицій у костюмі ХХ ст. на прикладі фольклорно-сценічного, художнього та театральньо-естрадного костюма [9].

Окрему групу публікацій, в яких висвітлено деякі аспекти проблеми взаємодії міської культури та народного мистецтва, складають наукові праці етнографічного змісту 50–80-х рр. таких відомих учених, як К.Матейко, С.Сидорович, В.Бойко, М.Костишин, Ф.Пармон, Г.Щербій. Відомий сучасний мистецтвознавець Т.Кара-Васильєва, досліджуючи історичну динаміку трансформаційних процесів у загальній системі декоративно-прикладного мистецтва України, теж розглядає питання використання народних традицій у сучасному одязі [10]. Інша відома дослідниця народного мистецтва Р.Захарчук-Чугай у своїй праці “Українська народна вишивка: Західні області України” відстежує еволюцію художньо-виражальних засобів народного вишивального мистецтва західних областей України, розкриваючи специфіку його художньо-естетичної природи [11].

Разом із тим цей стислий історіографічний огляд дає підстави зробити висновок про недостатнє висвітлення теми взаємопроникнення народних традицій, міської культури й фахової освіти у формуванні художніх особливостей міського одягу та ручних робіт інтер’єрного призначення Східної Галичини першої третини ХХ ст., що й визначає актуальність даної публіка-

ції. Зокрема, у сучасному мистецтвознавстві недостатньою мірою розкриті питання впливу народного мистецтва на міський одяг та ручні (вишиті) роботи інтер'єрного призначення Східної Галичини першої третини ХХ ст. у контексті еволюції розвитку прикладних форм, безпосередньо пов'язаних із художньою виразністю та формою. Також нез'ясовано є роль традицій у навчально-методичній діяльності викладачів професійних закладів у галузі моделювання міського вбрання.

Метою даної публікації є з'ясування соціальних чинників, що зумовили становлення вітчизняного моделювання одягу, виявлення національних рис у міському одязі, визначення рівня взаємовпливів традиційних засад і професійної освіти в системі виражальних засобів та стилістики міського одягу й ручних робіт інтер'єрного призначення в практиці українців Східної Галичини першої третини ХХ ст., з'ясування ролі фахових шкіл у пошуках шляхів формування “українського стилю”.

Інтенсивний розвиток промисловості в Галичині, що розпочався в другій половині ХІХ ст., спричинив підвищення темпів урбанізації краю. Масова міграція мешканців із навколишніх сіл до великих міст, в яких виникали нові промислові підприємства, – Львова, Станіслава, Дрогобича, Коломиї – зумовила різке збільшення населення в цих містах і на прилеглих територіях. На швидке зростання темпів урбанізації на Прикарпатті вплинув розвиток нафтової і лісової галузей промисловості, а також будівництво залізниць, що сприяло зростанню торгівельних відносин між Заходом і Сходом.

Найбільшими містами Східної Галичини перед Першою світовою війною були Львів, Перемишль, Коломия, Дрогобич, Тернопіль, Станіславів, Стрий. Під час війни ці міста зазнали порівняно незначних втрат серед населення, оскільки туди, рятуючись від фронтних дій, переселялися мешканці навколишніх сіл і невеличких міст.

У міжвоєнний період, під час занепаду промисловості, найпоширенішим шляхом збільшення кількості населення в містах були адміністративні перетворення: до міст прилучали прилеглі сільські території [12, с.37], відбувалась інтеграція культур сільських і міських мешканців. У сільській місцевості більшість українського населення віддавала дітей із початковою освітою до українських промислових шкіл, де вони здобували подальшу освіту і навчалися ремеслу. Карпатська частина Східної Галичини здавна приваблювала туристів з усієї Європи. Тому володіння ремеслами, типовими для краю, давало для місцевої молоді можливість заробітку.

Для жіноцтва на той час досить поширеним було кравецтво (добра кравчиня була краще забезпечена, аніж найвищого рангу учителька), але крім того існували більш мистецькі галузі ремесла, як, наприклад, “моднярство, галянтерійне переплетництво, декоративне малярство, кошикарство, шкірництво, коронкарство” [13, с.7].

На той час у Львові існувало кілька українських дівочих фахових шкіл. Найпопулярнішими серед них були дівоча фахова школа Сестер Василянок по вул. Длугоша, 17 (середня), а також трілітня фахова школа кооперативи “Труд” (Ринок, 39), що мала кравецький і білизнярський відділи [14, с.7].

Приватна жіноча фахова школа середнього типу Сестер Василянок, заснована 1928 р., займала спочатку перший поверх будівлі по вул. Длугоша, 17 [15, с.32]. Існувала вона й під час німецької окупації Львова. За час трирічного навчання в цій школі молодь здобувала загальну освіту, студуючи такі дисципліни, як релігія, українська, польська, німецька мови, історія, етнографія, костюмологія та інші, а також фахові знання, що в майбутньому давало можливість заробітку. Із практичних робіт на І курсі вивчали білизнярство та артистичні роботи, а на ІІ–ІІІ – кравецтво. Учениці мали змогу докладно пізнати крій, моделювання й шиття дитячого та жіночого одягу, раціональне застосування одягу, його естетичний вигляд. При школі було організовано робітню, яку очолювала Маруся Ганушевська і в якій частина випускниць знаходили роботу [16, с.7].

У промисловій школі жіночого кооперативу “Труд” навчання тривало три роки. Серед фахових предметів були крій, шиття суконь і білизни, вишивок, гафтів тощо; серед загальноосвітніх – рахунки, українська мова і література, історія та інші. У цьому закладі плекалося “почуття змислу для мистецтва і краси, а саме рисунками й співом” [17, с.6].

Крім згаданих фахових шкіл існували ще фахові дівочі заклади, які утримувала “Рідна школа”, і метою яких було виховати свідомих робітниць та ремісниць, що могли б засновувати

на провінції кравецькі кооперативи, виробляти одяг для міста і села, давали б змогу селянкам збувати вишивки та вироби власної продукції на території краю, у європейських країнах та Америці. Одна з таких шкіл з 1922 р. існувала у Львові (пл. Св. Юра, 5), інша – у Перемишлі, по вул. Татарецькій, 4 [18, с.7].

У звіті про шкільництво “Рідної Школи” за 1932/33 роки можна простежити значне зниження кількості учнів, що є наслідком зростання економічної кризи, безробіття серед працівників приватних ремісничих робітень і звільнення практикантів. Ось деякі цифри тогочасної статистики: у 1930/31 у фахові школи записалося 736 учнів, а залишилося – 638. Відповідно, у 1931/32 – 537 і 440, у 1932/33 – 414 і 320. Із 440 учнів у 1931/32 н. р. кравців було 37, кравчинь – 50, закінчило школи 125 учнів, з них 15 дівчат, а в 1932/33 н. р. на 320 учнів кравців припадало 36, а кравчинь – 44, закінчило школи 91 учень, у тому числі 19 дівчат [19, с.361].

Коротку фахову підготовку з різних видів ремесел можна було отримати на відповідних курсах, не завжди українських. Серед них короткотермінові курси, організовані “Рідною Школою”: курс шиття і крою в Белзі (26. 10. 1926 – 3. 02. 1927) [20, с.13]; курс крою і шиття в Любачеві (тривав понад 4 місяці, 23 учениці) [21, с.182]; курс крою і шиття в Угерську Стрийського повіту (тривав 2 місяці, 19 учениць) [19, с.361].

Ці та інші факти історії художньо-промислової освіти та мистецтва свідчать про те, що в 20–30 рр. ХХ ст. відбувалося зародження українського моделювання. Створення фахових шкіл, робітень, кооперативів сприяло пропагуванню модного вбрання, яке опиралося не тільки на європейську моду, але й на український народний одяг. Однією з таких спеціалізованих фахових структур був жіночий промисловий кооператив “Українське Народне Мистецтво”, що розпочав свою діяльність у вересні 1922 р. у Львові і проіснував до початку Другої світової війни. 1925 року кооператив почав видавати журнал для плекання домашньої культури “Нова хата”, завданням якого була популяризація народних строїв і пробудження зацікавлення українського жіноцтва народним мистецтвом, застосування його в домашній обстановці, одязі, білизні.

Часописи для жіноцтва, які видавалися не тільки у Львові, але й у Празі або Варшаві, різнилися між собою рівнем поданого матеріалу, натомість за змістом у них було немало спільного. Усі вони мали доволі об'ємну практичну частину, що містила в собі зразки модного вбрання, ручні роботи, господарські поради та рецепти для своїх читачок. Ця частина на той час була досить актуальною як для фахового, так і для домашнього навчання молодого українського жіноцтва.

Кооператив “Українське Народне Мистецтво”, крім видання журналу, брав участь у різних виставках на теренах краю і за кордоном (Чикаго, Нью-Йорк, Скрантон, Філадельфія, Париж, Варшава, Львів, Станіславів), утримував торгівельні заклади не тільки у Львові, але й у Варшаві, де провадив збут вишиваних виробів та виробів домашнього мистецького промислу [22, с.4]. Кооператив ставив за мету об'єднання всіх кустарних мистецьких підприємств для кращого пропагування та збуту мистецької продукції в Галичині й за межами краю.

Жіночий промисловий кооператив “Українське Народне Мистецтво” був ініціатором та учасником вечорів, показів української моди, конкурсів ручних робіт. Співучасником згаданих дійств був і кооператив “Труд”. Основне завдання заходів полягало в українізації міського одягу, у приверненні інтелігенції Галичини до культури свого народу. Міський костюм, на відміну від сільського, що виявився стійкішим щодо збереження традиційних форм, найбільше піддавався короткотерміновим змінам моди. Тому питання українізації міського костюма, питання української моди було актуальним на той час і залишається актуальним і сьогодні, у період глобалізації світової культури [23, с.117].

Велика увага приділялася класифікації одягу відповідно до сезону, дня й нагоди, а саме диференціювалися відмінності між вечірньою, передполудневою, спортивною суконкою. Також велике значення отримував індивідуальний підхід щодо жіночої фігури та розташування оздоблювальних технік на одязі. Порівняно з народною ношею розширився асортимент виробів, декорованих вишивкою: крім одягу (сукні, комплекти, блузи, фартушки, плащі тощо) і доповнень до нього (торбинки, краватки), звернуто увагу на вироби інтер'єрного призначення (настільники, серветки, накривала на машинку до шиття чи столик, рушнички тощо). Неабияке значення мала поява на той час нових матеріалів: маркізет, сирий шовк, жоржет, шовковий бурчак, білий тусор, креп, крепон, шовковий рипс.

З урахуванням цих нововведень здійснювалася типологія модернізації модельних розробок, як про це свідчить публікація на прикладі асортименту блузок:

“І тип – моделі блузок розроблені переважно на основі відомого крою сільської сорочки: виріз морщений, довгі рукави, оздоблення спереду і на уставці.

ІІ тип – змінено виріз ший з морщеного на комірець, схема примінення вишивки та сама.

ІІІ тип – зовсім модернізований” [24, с.22].

Щодо орнаментальних мотивів, то найбільш поширеними були буковинські, закарпатські, лемківські, волинські, полтавські. Орнаментування вишиваних виробів у міському одязі не зводилося тільки до запозичення зразків окремого етнічного регіону, як це спостерігається в традиційному одязі, а через синтезування найбільш характерних особливостей орнаменту, з яким ідентифікується загальноукраїнська мистецька традиція.

Вагомим внеском у становлення і формування українського стилю в декоративно-прикладному мистецтві стала творчість у цій галузі відомої художниці Олени Кульчицької та її сестри Ольги. Так, Олена Кульчицька працювала викладачем Дівочого інституту в Перемишлі, керувала жіночими гуртками, у 20–30-х рр. активно співпрацювала з журналом “Нова хата”, систематично подаючи в рубрику “Ручні роботи” свої проекти предметів сучасного побуту [25, с.11]. Крім сестер Кульчицьких цікавими проектантками вишиваних виробів були Марія Морачевська, Ольга Козакевич-Дядинок, Стефанія Гебус, Марія Чижович, Софія Вальницька, Марта Шанковська, Ірина Добрянська, Євгенія Сташків. За їхніми ескізами виконувалися роботи в фаховій школі “Труд”, у професійній школі Сестер Василянок, де викладали Марія Кромпець-Морачевська та Ірина Гургула. Важливу інституційну роль у справі застосування зразків народного мистецтва в міській культурі мали також і жіночі спілки, насамперед наймасовіша з жіночих організацій Східної Галичини – “Союз українок”.

Кожен із названих фактів відображає певний фрагмент сукупного досвіду українців Східної Галичини першої третини ХХ ст. щодо актуалізації народного мистецтва при творенні зразків міського одягу і ручних робіт інтер’єрного призначення. Ця тенденція відслідковувалась як на рівні індивідуальних праць художників, так і в скерованості діяльності цілого ряду інституцій: кооператив, жіночих організацій, фахових шкіл, спеціалізованих жіночих видань – до національно окреслених рис стильових рішень продуктованих виробів. На підставі збережених або зафіксованих різного роду публікованих джерел пам’яток можна зробити висновок про те, що в багатьох прикладах відповідна тенденція була закріплена значимими за художньо-естетичним рівнем ідеями, які досі зберігають своє значення. Разом із тим проаналізований фактичний матеріал дає можливість зробити й більш загальні висновки, а саме:

- моделювання одягу в Галичині в першій третині ХХ ст. розвивалося в тісному поєднанні з передовими тенденціями загальноєвропейської художньої культури, чому сприяв стиль “модерн” (у редакції Віденського Сецесіона), в руслі якого й відбувалося становлення характеризованої галузі;

- доробок українських модельєрів та авторів ручних робіт, як і представників інших галузей тогочасного декоративно-прикладного мистецтва і дизайну, репрезентований своєрідним, національно-окресленим за формою і змістом стильовим варіантом модерну;

- у період 20–30-х рр. справа проектування та виготовлення міського одягу перетворилася на галузь промислової естетики, відродившись із еkleктики та рутини міщанських смаків;

- важливим фактором у оновленні естетики сучасного вбрання стало звернення до вікових джерел народної творчості через використання інтерпретованих орнаментальних мотивів, конструктивних форм та стилістики народного одягу;

- ідея органічного синтезу сучасної естетики та нових форм одягу з духом і стилістикою народної формотворчості як вираження нового стилю часу пропагувалася на сторінках спеціальних видань та в педагогічній практиці кравецьких шкіл;

- ідея національного стилю в міському одязі перших десятиліть минулого століття знайшла подальший розвиток в українському моделюванні середини – другої половини ХХ ст., а також у творчості сучасних художників-модельєрів.

1. Кульчицька О. Народний одяг Західних областей УРСР / О.Кульчицька. – К., 1959.

2. Матейко К. Український народний одяг / К.Матейко. – К., 1977. – 224 с.

3. Ніколаєва Т. Історія українського костюма / Т.Ніколаєва. – К., 1996. – 205 с.
4. Стельмашук Г. Український стрій / Г.Стельмашук, М.Білан. – К., 2000. – 328 с.
5. Николаева Т. Украинская народная одежда : Среднее Поднепровье / Т.Николаева. – К., 1988.
6. Шпирало Л. Міський костюм Галичини кінця ХVІІІ–ХІХ ст. : стильові ознаки : автореферат дис. на здобуття вченого ступеня канд. мистецтвознавства / Л.Шпирало. – Львів, 1995.
7. Федина О. Весільний костюм в Галичині кінця ХІХ–ХХ ст. : автореферат дис. на здобуття вченого ступеня канд. мистецтвознавства / О.Федина. – Львів, 1996.
8. Тканко З. Моделювання костюма в Україні ХХ ст. : навчальний посібник / З.Тканко, О.Коровицький. – Львів : Брати Сиротинські і К, 2000. – 96 с. : 126 іл.
9. Цимбалюк О. Етномистецькі традиції костюма в Україні середини ХІХ–ХХ ст. : автореферат дис. на здобуття вченого ступеня канд. мистецтвознавства. – Львів, 2000.
10. Кара-Васильєва Т. Декоративно-прикладне мистецтво України ХХ ст. / Т.Кара-Васильєва, З.Чегусова. – К. : Либідь, 2005. – 275 с.
11. Захарчук-Чугай Р. Українська народна вишивка : Західні області України / Р.Захарчук-Чугай. – К. : Наукова думка. – 192 с.
12. Лозинський Р. Урбанізація Галичини у часі і просторі / Р.Лозинський // Незалежний культурологічний часопис “І”. – 2005. – Ч.36. – С.35–40.
13. Малицька К. Жіночий вісник / К.Малицька // Діло. – 1922. – Ч.2. – С.7.
14. Жіноча Доля. – 1931. – 7 червня. – С.7.
15. Боб’як Ярош І. Гімназія СС. Василянок у Львові під час Першої большевицької окупації / І.Ярош Боб’як // Пропам’ятна книга гімназії сестер Василянок у Львові. – Нью-Йорк ; Париж ; Сідней ; Торонто, 1980.
16. Середня фахова жіноча школа СС. Василянок // Нова хата. – 1935. – Ч.11–12. – С.7.
17. Закінчення науки в школі “Труду” // Жіноча Доля. – 1931. – Ч.30. – С.6.
18. Жіноча Доля. – 1931. – Ч.23. – С.7.
19. Рідна Школа. – 1933. – Ч.23–24. – С.361.
20. Рідна Школа. – 1927. – Ч.1. – С.13.
21. Рідна Школа. – 1933. – Ч.11. – С.182.
22. Про Звичайні Загальні збори кооперативи “Українське Народне Мистецтво” // Нова Хата. – 1935. – Ч.21. – С.4.
23. Рега Н. Українізація міського костюму Галичини // Галицька земля : Історія та сучасність : матеріали наук. конференції, присвяченої 1100-річчю Галича / Н.Рега. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1998.
24. Вечір вишиваної сукні // Нова хата. – 1936. – Ч.13–14.
25. Волошин Л. Творці українського модерну : Олена Кульчицька / Л.Волошин // Образотворче мистецтво. – 2006. – №1.

The article dwells upon historic, socio-cultural, artistic and esthetic factors of new paradigm in the development of garment design and handicraft of East Galicia Ukrainians in the first triens of the twentieth century. Significant body of facts reflecting the activity of the whole number of Ukrainian artists and institutions displays a clear trend to use Ukrainian folk art as a source of stylistic features of urban garment and handicrafts. This trend has also touched upon the idea of Ukrainian style which was one of the leads within the range of formal research by national artists and modernist architects. Examples within the article reveal the systematic nature of this research at the level of vocational education, respective vocational institutions, cooperatives and individual artistic practices.

Key words: vocational artistic education, folk art, urban garment, garment design, handicraft for interior design, home art work, idea of national style.

УДК 745.5

ББК 85.123 (4 Укр.)

НАРОДНЕ І ПРОФЕСІЙНЕ ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ ХХ ст.

Олена Дяків

У статті зроблена спроба цілісного осмислення найбільш значних і яскравих творів декоративного мистецтва Західного Поділля. Дослідження народної і професійної творчості Західного Поділля видається актуальним як з огляду на те, що згаданий субрегіон найменш вивчений у порівнянні з сусідніми Буковиною та Покуттям, так і з потреби глибшого пізнання національної художньої спадщини, заповнення маловідомих сторінок історії українського мистецтва.

Ключові слова: професійне мистецтво, народна творчість, декоративне мистецтво, Західне Поділля.